

Pristanišče na Reki.

Pod južnim solncem.

Potopisne črtice. — Spisal **Ksaver Meško**.

(Konec.)

VI.

V ponedeljek, dne 21. aprila, smo se z „Liburnio“ peljali v Rab, med potjo pa smo se ustavili tudi v Senju. Tudi ta izlet je bil krasen. A pri izletu v Lošinj kakor danes in v obče pri vseh izletih na Kvarnerske otoke in v obrežna mesta istrska, hrvaška in dalmatinska, je venomer plavala nad mojimi mislimi temna senca: kakor se namreč oko naslaja in opaja z veličastvom morskim in s krasno lego mest in sel, tako napolnjuje srce z globoko in pekočo boljo pogled na obali in na otoke. Vse pusto, vse prazno, vse brez drevja in zelenja, vse kakor prekleto — vsepovsodi le kamenje, kamenje in kamenje. Le tuptam samotari kaka bela hišica, in kje za kakim robom, v kaki dolinici sameva majhna zelena njivica, kak vrt, vinograd — osamela oaza sredi vseobčne pustinje. In ko se oko zatopi v ta zeleni otok, ograjen z visokim kamenenim zidom, čuti s temvečjo boljo zapuščenost in opustošenost ostale zemlje. Vse, kar iznikne iz tal, umori in požge burja. Ob tem pogledu vstajajo človeku v duši neizrekljivo bridki občutki.

Tujci, posebno dobrorejene gospe in starikave gospodične se sicer venomer divijo:

„Ah, kako krasno — prekrasno!“ A te dame ne poznajo ne trpljenja in ne pomanjkanja in gladu, ljudstvo pa, živeče v ti pustinji, se ubija za borni vsakdanji živež od zore do mraka in od mraka do dne, a pri tem še malone lakote umira. Ti bi pač ne vedeli kaj mnogo povedati o kaki krasoti!

In te puste skale, te enostavne kamenite pustinje — ali ne vpijejo v svojem žalostnem molku z mogočnim glasom v nebo ter kličejo maščevanje nad one, ki so uničili ta nekdanj tako krasni svet! Ponosni hrastovi gozdi, ki so tisočletja svoje šumenje spajali z vekovečnim spevom morskim v mogočno simfonijo, so padli pod sekiro benečansko, hiše in sela je porušil Turčin, in dandanes so te pokrajine pastorka, ki jih povsod odrivajo in zapostavljajo.

Tukajšnji narod živi v vednem boju z elementi: z viharji in z vodo. Res je sicer, da ta vekovečni boj ljudstvo ukrepi in utrdi, in človek s pravim veseljem in užitkom gleda Ličane (prebivavci Kvarnerskih otokov) v njihovi slikoviti noši: sami junaki, visoki in žilavi, z resnimi obrazi in z otroško-nedolžnimi, zamišljenimi in otožnimi očmi.

Moj Bog, ali ta narod ne bi zaslužil boljše usode? — —